

Rapportering Coördinatieopdracht Kleine Nete

Bijlage 2. Verslag OC en standpunt

januari 2014

woensdag 6 november 2013 / 14.00u
Grobendonk – Raadzaal

VERSLAG¹

Aanwezig:

- Cathy Berx, gouverneur provincie Antwerpen, voorzitter
- Bram Abrams, secretaris
- Wendy Breugelmans, Vlaamse Landmaatschappij (VLM)
- Wim Dauwe, Waterwegen & Zeekanaal (W&Z)
- Koen Segher, Waterwegen & Zeekanaal (W&Z)
- Marc Florus, Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)
- Lieven Nachtergale, Agentschap voor Natuur en Bos (ANB)
- Koen Deheegher, Agentschap voor Natuur en Bos (ANB)
- Jasmine Michielsens, Agentschap Onroerend Erfgoed (OE)
- Sofie Duytschaever, Agentschap Onroerend Erfgoed (OE)
- Hilde Van den Broeck, Agentschap Wegen en Verkeer (AWV)
- Christophe Vandevooort, Ruimte Vlaanderen (RV)
- Didier Soens, dienst Waterbeleid, provincie Antwerpen
- Els Beullens, voorzitter OCMW, Grobendonk
- Eric Van Meensel, schepen, Grobendonk
- Mien Van Olmen, schepen, Herentals
- Ward Kennes, burgemeester, Kasterlee
- Gino Verbiest, verantwoordelijke integraal waterbeheer, Lier
- Kris Breugelmans, schepen, Lille
- Griet Van Olmen, schepen, Nijlen
- Marc T'Syen, schepen, Olen
- Fernand Bossaerts, schepen, Ranst
- Filip Van Den Broeck, schepen, Vorselaar
- Luc Van Hove, burgemeester, Zandhoven
- Peter Symens, Natuurpunt
- Frederik Mollen, Natuurpunt
- Evi Van Camp, Boerenbond
- Luc Van Dommelen, Algemeen Boerensyndicaat
- Goedele Schuerman, DenS Communicatie

Verontschuldigd:

- Ludwig Caluwé, gedeputeerde, provincie Antwerpen
- Rik Röttger, gedeputeerde, provincie Antwerpen
- Dirk Jordaens, Agentschap voor Natuur en Bos (ANB)
- Ilse Maes, Departement Landbouw en Visserij (LV)
- Marc Herrygers, schepen, Lille

Afwezig: /

Verslag: Goedele Schuerman, DenS Communicatie

Agenda

1. Goedkeuring verslag OC 18-06-2013
2. Toelichting resultaten lopende alternatievenonderzoeken:
  - a. Alternatief voorstel Sigmaplan cluster Nete en Kleine Nete, gebied Varenheuvel-Abroek
  - b. Voorstel Graafweide-Schupleer (S-IHD)
  - c. Voorstel overstromingsgebied De Zegge (bekkenbeheerplan)
3. Gecumuleerde impact op landbouw
4. Stand van zaken overige projecten coördinatieopdracht Kleine Nete
5. Intentieverklaring

---

¹ Dit verslag moet worden samen gelezen met de voorbereidende nota's.

6. Flankerend beleid
7. Waterkwaliteit in de Kleine Nete
8. Overzicht provinciale projecten in de vallei
9. Varia

1. Goedkeuring verslag vorige vergadering OC 18-06-2013

Het verslag wordt goedgekeurd mits aanpassing op basis van volgende opmerking:

- Griet Van Olmen, Nijlen: De gemeente Nijlen heeft voor Varenheuvel-Abroek als voorwaarde gesteld dat de zoekzone geen negatieve impact mag hebben op de waterhuishouding.
- => De voorzitter stelt voor dit toe te voegen aan het verslag. Het verslag wordt goedgekeurd met toevoeging van deze aanvulling.

2. Toelichting resultaten lopende alternatievenonderzoeken

Cathy Berx, voorzitter: Conform de beslissing van de Vlaamse Regering dd. 20-07-2012 omtrent de verdere voortgang van de gewestelijke planningsinitiatieven en projecten in de vallei van de Kleine Nete en Aa tussen Kasterlee en Lier zijn, voor het Sigmaproject Nete en Kleine Nete, deelgebied Varenheuvel-Abroek, Graafweide-Schupleer (Instandhoudingsdoelstellingen) en overstromingsgebied De Zegge (bekkenbeheerplan), alternatieven uitgewerkt om de impact op landbouw te beperken. Het resultaat van dat onderzoek leggen we vandaag voor.

In het kader van de Coördinatieopdracht Kleine Nete zal een principiële beslissing gevraagd worden aan de Vlaamse Regering over deze alternatieve voorstellen. Via de tussentijdse beslissing vragen we een mandaat om binnen deze scenario's verder te werken. Deze principiële beslissing is ook nodig om zowel een plan van aanpak als het flankerend beleid uit te werken. Het verslag van de Opvolgingscommissie en de eventuele reacties daarop voegen we toe aan de rapportering aan de Vlaamse Regering. Het is dus cruciaal dat alle leden van de opvolgingscommissie hun standpunten kenbaar maken.

Alternatief voorstel Sigmaplan cluster Nete en Kleine Nete, gebied Varenheuvel-Abroek

Het alternatief voorstel wordt toegelicht door Koen Deheegher, Agentschap voor Natuur en Bos en Koen Segher, Waterwegen & Zeekanaal NV. Een begeleidende nota werd voorafgaandelijk bezorgd aan de leden van de Opvolgingscommissie.

Bespreking:

- Mien Van Olmen, Herentals: Er worden gronden gezocht voor roerdomp (riet) en voor gras. Kunnen deze doelstellingen niet samenvallen?
- Lieven Nachtergale, ANB: Waar dat mogelijk is, zijn de natuurdoelstellingen al op elkaar gelegd. Maar niet alle doelstellingen gaan samen, bv. riet en gras. Voor één (en misschien 2) koppel(s) roerdampen is nu 50 ha gerekend, dat is al erg krap. Daarnaast is het belangrijk te weten dat roerdomp een zogenaamde paraplu-soort is: in het leefgebied van roerdomp worden ook de doelen voor andere rietvogels gehaald. Zo ook voor kwartelkoning: dat is een paraplu-soort voor andere graslandsoorten. Uiteraard blijft dit project een impact hebben op landbouw, maar vergeleken met de voorstellen 2 jaar geleden, is het aantal ha landbouwgronden dat verdwijnt bijna gehalveerd.
- Evi Van Camp, Boerenbond: Kan een overzicht gegeven worden van de doelstellingen met bijhorende oppervlakte? Nu wordt sterk naar oppervlaktes gekeken en te weinig naar mogelijke compatibiliteit.
- Lieven Nachtergale, ANB: Deze tabellen bestaan, worden periodiek met alle Sigma-actoren opgemaakt en besproken op de Thematische Werkgroep Natuur en Landschap en zijn zo ook gekend bij Boerenbond (Leen Franchois).
- => De voorzitter stelt voor in betreffende nota te verduidelijken dat en op welke manier maximaal is gestreefd naar synergie. De tabellen worden als bijlage toegevoegd.
- Evi Van Camp, Boerenbond: Is het niet mogelijk doelstellingen van Varenheuvel-Abroek te verschuiven naar het Viersels Gebroekt?

- Lieven Nachtergale, ANB: De Vlaamse Regering heeft een perimeter bepaald waarbinnen de natuurdoelstellingen een plaats moeten vinden. Viersels Gebroekt valt hier buiten. Bovendien gelden voor Viersels Gebroekt andere doelstellingen die niet compatibel zijn met die voor Varenheuvel-Abroek.
- Evi Van Camp, Boerenbond: In Viersels Gebroekt zorgt de bever voor opstuwing. Het landbouwgebied in Varenheuvel-Abroek zou hydrologisch volledig afgezonderd worden. Kan gegarandeerd worden dat de bever hier niet voor vernatting zal zorgen?
- Koen Segher, W&Z en Koen Deheegher, ANB: De waterhuishouding zal geregeld worden via opstuwing aan de pijp onder het Netekanaal. Hiervoor zal een terugslagklep geplaatst / hersteld worden. Het landbouwgebied ligt bovendien hoger dan de rest van het gebied Varenheuvel-Abroek. Er is met andere woorden geen impact te verwachten op het landbouwgebied.
- Luc Van Hove, Zandhoven: Tijdens het overleg met de zwaarst getroffen landbouwers is gevraagd na te gaan of de gele zone op het ecologisch inrichtingsvoorstel boven de autosnelweg kan gelegd worden. Zo worden betere landbouwgronden gevrijwaard.
- => Koen Deheegher, ANB: ANB zal onderzoeken of het gebied ten noorden van de snelweg geschikt is voor de natuurdoelstellingen en wat de hydrologische consequenties zijn van het aanduiden van meer landbouwgrond in Varenheuvel-Abroek.
- Frederik Mollen, Natuurpunt: Voor zoekgebied 3 is nog bijkomend technisch onderzoek nodig?
- Koen Deheegher, ANB: Dat klopt. Het tot nu toe verrichte hydrologische onderzoek geeft aan dat zoekgebied 3 een haalbaar voorstel is, hier liggen bij voorbeeld ook al vijvers. Bijkomend onderzoek is nodig om na te gaan hoe dit technisch kan gerealiseerd worden: hoe water stuwen, hoeveel,...
- Griet Van Olmen, Nijlen: Wordt in de zoekzone rekening gehouden met de aanwezige recreatie en visvijvers?
- Koen Deheegher, ANB: Tot nu lag de focus op landbouw, maar dit wordt mee bekeken.
- Griet Van Olmen, Nijlen: De gemeente Nijlen vroeg voor zoekzone 3 (monding Grote Nete) het oostelijk deel eruit te halen omdat hier een huiskavel en paardenhouderij gelegen zijn.
- Koen Deheegher, ANB: Deze zone is niet mee opgenomen.
- Gino Verbiest, Lier: Voor de stad Lier primeert de veiligheid. Dit moet nog verder technisch uitgewerkt worden.
- Koen Segher, W&Z: Dit is ook voor W&Z een randvoorwaarde. Veiligheid en inrichting als roerdomphabitat kunnen hier perfect samengaan.
- Els Beullens, Grobbendonk: Zal het verleggen van de Kleine Pulsebeek geen negatief effect hebben op Grobbendonk?
- Koen Deheegher, ANB: De Kleine Pulsebeek wordt niet verlegd, de afwateringsgrachten wel. Dit heeft geen negatief effect op Grobbendonk.
- Els Beullens, Grobbendonk: Anderhalf jaar geleden was al duidelijk dat 75 ha landbouwgrond zou gevrijwaard worden in Varenheuvel-Abroek.
- Evi Van Camp, Boerenbond bevestigt dat deze perceptie leeft bij de landbouwers.
- Lieven Nachtergale, ANB: Toen ging het nog om een hypothese. Intussen is deze hypothese onderzocht en kan het gebied effectief gevrijwaard worden. Toen gaven de landbouwers ook aan dat grasland beter zou zijn dan riet. Ook die omzetting is gebeurd, wat voor de landbouw een verbetering is.
- Luc Van Hove, Zandhoven: De weinige landbouwers die er nog zijn, worden getroffen door de bever en door dit plan. De gemeente blijft pleiten om zoveel mogelijk landbouwgrond te vrijwaren. Als dit plan doorgaat, moeten de betrokken landbouwers op voorhand weten waar ze aan toe zijn en met de nodige zorg opgevangen worden.
- Lieven Nachtergale, ANB: Er is verder overleg voorzien met de betrokken landbouwers, precies met het oog op deze vraag.

- Cathy Berx, voorzitter: Een principiële beslissing door de Vlaamse Regering via de tussentijdse rapportering is belangrijk omdat vanaf dan het flankerend beleid verder kan uitgewerkt worden.
- Evi Van Camp, Boerenbond: Een deel van de natuurdoelstellingen is uitgewisseld met de Kalkense Meersen en verschoven naar de monding van de Grote Nete. De landbouwers uit de nieuw voorgestelde gebieden, Polder van Lier en monding Grote Nete, zijn vanavond niet uitgenodigd.
- Koen Deheegher, ANB: Binnenkort volgt een informatiemoment voor de landbouwers in de Polder van Lier. Voor de monding van de Grote Nete willen we wachten op de resultaten van het verdere hydrologische onderzoek.
- Jasmine Michielsens, OE: Voor erfgoed is dit een positief verhaal. Het ankerplaatsdossier wordt opgestart (zie verder). Het is te vroeg om al iets voor te leggen vanuit het ankerplaatsdossier, maar afstemming zal wel nodig zijn.

Voorstel Graafweide-Schupleer (S-IHD)

Het alternatief voorstel wordt toegelicht door Christophe Vandevoot, Ruimte Vlaanderen. Een begeleidende nota werd voorafgaandelijk bezorgd aan de leden van de Opgvolgingscommissie.

Bespreking:

- Evi Van Camp, Boerenbond: Op de vorige Opgvolgingscommissie lichtte Dirk Jordaens, ANB, het traject toe van het op te maken 'managementplan' voor de realisatie van de instandhoudingsdoelen voor het SBZ-H. De timing verloopt volgens verschillende fases tot 2020 met pas in de laatste fase 'verplichte' maatregelen. Als de natuurbestemmingen nu al vastgelegd worden in een RUP heeft dat als gevolg dat er via het RUP nu al een aantal 'verplichte' maatregelen van kracht worden (bv. nulbemesting). Hoe verhouden RUP en managementplan zich ten opzichte van elkaar? Waarom nu al de bestemmingen vastleggen? Kan dat wel?
Is het mogelijk een overzicht te krijgen van de doelstellingen voor het volledige SBZ-gebied? Waarom wordt de doelstelling voor een natte natuurkern van 150 ha geconcentreerd in Graafweide-Schupleer?
- Peter Symens, Natuurpunt: In de Vlaamse IHD-overleggroep zijn afspraken gemaakt rond fasering in de managementplannen. Deze worden best woordelijk overgenomen in de nota.
- => De voorzitter stelt voor als bijlage bij het verslag een overzicht te voegen van de doelstellingen voor het volledige SBZ-H. ANB formuleert een antwoord op de vraag naar het gevolgde traject voor de S-IHD Graafweide-Schupleer en de toewijzing van de doelstellingen voor de natte natuurkern van 150 ha in het gebied Graafweide-Schupleer (en dit in relatie met het plan van aanpak zoals gevraagd door de Vlaamse Regering (timing, flankerend beleid, ...)).
- Frederik Mollen, Natuurpunt: Staan de 100 ha extra groene bestemming volledig in functie van de IHD-doelstellingen binnen de SBZ?.
- Christophe Vandevoot, RV: Ja
- Frederik Mollen, Natuurpunt: Er zijn landbouwers in het gebied die gronden van Natuurpunt gebruiken op basis van een overeenkomst. Bij het evalueren van de landbouwimpact moet daar rekening mee gehouden worden. Voor die percelen is de impact op landbouw anders.
- Els Beullens, Grobbendonk: In de zuidwestelijke uithoek van het plan ligt ten zuiden van de Kleine Nete een gebied van een vijftal hectare bebouwd met chalets. Waarom wordt dat gebied niet als natuurgebied bestemd? Waarom blijft dat agrarisch gebied en wordt het bij de landbouwgebieden gerekend? Deze gronden zijn ook niet nuttig voor de landbouw.
- Christophe Vandevoot, RV: Dit gebied heeft op het gewestplan reeds de bestemming agrarisch gebied met ecologische waarde. De 750.000 ha 'agrarisch gebied' uit het RSV is een bruto-oppervlakte waar naast de oppervlakte die effectief door landbouw gebruikt wordt ('netto', i.e. ca. 630.000 ha), ook een 'tarra' zit bestaande uit wegen, waterlopen, ecologische infrastructuur... en alle historisch aanwezige verspreid gelegen 'zonevreemde' functies zoals woningen, tuinen, hobbylandbouw... Die blijven in principe onveranderd deel uitmaken van

- het totaal van de “agrarische gebieden”. Het is niet de bedoeling al die verspreid gelegen niet-agrarische functies allemaal expliciet te gaan herbestemmen.
- Marc Florus, VMM: Deze chalets zijn zonevremd en mogelijk zelfs illegaal. Op het overleg over Graafweide-Schupleer op 25 oktober is afgesproken dat de gemeente Grobbendonk de vergunningstoestand zou onderzoeken. Ze liggen in overstromingsgevoelig gebied. Een herbestemming naar woongebied of iets dergelijks is geenszins aangewezen.
  - Evi Van Camp, Boerenbond: Kunnen de natuurdoelen voor Graafweide-Schupleer verschoven worden naar terreinen van ANB buiten SBZ? ANB heeft immers ook buiten SBZ gronden. Of kunnen gronden van ANB in landbouwgebied buiten SBZ geruild worden met gronden van landbouwers in SBZ?
  - Lieven Nachtergale, ANB: Landbouwgrond in eigendom van ANB, gelegen buiten het SBZ (projectgebied) kan worden ingebracht in een eventuele lokale grondenbank. Het gaat zeker niet over grote oppervlaktes. S-IHD verplaatsen naar gebieden buiten SBZ is niet mogelijk.
  - Peter Symens, Natuurpunt: Verschuiven van SBZ-doelstellingen naar gebieden buiten SBZ gaat niet zomaar. Ook buiten SBZ zijn er nog natuurdoelstellingen.
  - Evi Van Camp, Boerenbond: Focust ANB bij aankoop wel genoeg op de SBZ-gebieden? In de vallei van de Grote Nete heeft ANB recent immers ook gronden aangekocht buiten SBZ.
  - Lieven Nachtergale, ANB: Ja, maar er wordt ook buiten SBZ aangekocht omdat ook daar natuurdoelstellingen te realiseren zijn.
  - Els Beullens, Grobbendonk: De waterlopen zullen niet of weinig geruimd worden. Welk effect heeft dit op het dorp van Grobbendonk?
  - Marc Florus, VMM: De beek in het gedeelte boven de Nete ligt buiten het Habitatgebied. Hier wijzigt niets.
  - Els Beullens, Grobbendonk: Welke bestemming krijgen de blauw gekleurde zones?
  - Marc Florus, VMM: Dit is de zone voor de dijkverplaatsing en vistrap. Deze krijgt een bestemming voor openbaar nut in functie van alle werken en het beheer van de waterloop.
  - Evi Van Camp, Boerenbond: Kan er geen deel van de natuurdoelstellingen gerealiseerd worden in die zone?
  - Christophe Vandevooort, RV: Neen, dit is reeds onderzocht door ANB. De specifieke IHD voor landhabitats (elzenbroekbos, bepaalde graslandtypes...) kunnen hier niet gerealiseerd worden. De zone omvat enkel de waterloop zelf, de bestaande vistrap en de ruimte die nodig is voor de aanleg van de nieuwe dijk.
  - Marc Florus, VMM: Het is zeker niet wenselijk om specifieke natuurdoelen van het SBZ toe te bedelen aan de AOG's. De waterbeheerfunctie primeert hier. Het opnemen van bepaalde natuurdoelstelling zou de waterbeheerfunctie in het gedrang kunnen brengen.
  - Els Beullens, Grobbendonk: Waar vinden we de doelstellingen voor het militair domein?
  - Lieven Nachtergale, ANB: Deze doelstellingen staan in de IHD-rapporten.
  - => De voorzitter stelt voor deze doelstellingen toe te voegen in bijlage bij het verslag.
  - Frederik Mollen, Natuurpunt: Wat is het verdere traject voor Graafweide-Schupleer?
  - Christophe Vandevooort, RV: Aan de actoren wordt de gelegenheid gegeven hun opmerkingen bij het voorkeurscenario schriftelijk over te maken tegen 25 november 2013. De standpunten van de actoren zullen mee gerapporteerd worden aan de Vlaamse Regering bij de vraag naar een principiële beslissing over het voorkeurscenario en het vervolgtraject met de opmaak van een concreet plan van aanpak over de in te zetten instrumenten inzake realisatie en flankerende maatregelen. Aanpassingen aan het voorkeurscenario blijven mogelijk als bij de opmaak van dat plan van aanpak zou blijken dat dat nodig of nuttig is én op voorwaarde dat de initiële planningsopgave inzake de realisatie van een natte natuurkern van 150 ha niet in het gedrang komt.
  - Frederik Mollen, Natuurpunt: Aanpassingen kunnen enkel binnen de marges van de te realiseren doelstellingen en de (tussentijdse) beslissingen van de Vlaamse Regering, onder meer over de 100ha bestemmingswijziging te Graafweide-Schupleer.

Voorstel overstromingsgebied De Zegge (bekkenbeheerplan)

Het alternatief voorstel wordt toegelicht door Marc Florus, VMM. Een begeleidende nota wordt gevoegd als bijlage bij dit verslag.

Bespreking:

- Frederik Mollen, Natuurpunt: Wat zal gebeuren met het grondoverschot?
- Marc Florus, VMM: Hier is nog geen bestemming voor. Dit hoort bij de opdracht van de aannemer. Het moet in elk geval een plaats krijgen buiten De Zegge.

- Els Beullens, Grobbendonk: De werken zijn reeds gestart. Slechts één landbouwer kreeg al een vergoeding.
- Wendy Breugelmans, VLM: De pachtvergoeding kan pas uitbetaald worden als de koopakte verleden is. Als het aankoopcomité koopt, is dit drie maanden na de verwerving.
- Marc Florus, VMM: Er loopt ook een juridische procedure, de betrokken landbouwers kunnen nog niet uitbetaald worden.

- Evi Van Camp, Boerenbond: Wat gebeurt met de dijken ter hoogte van Bobbejaanland en de camping?
- Marc Florus, VMM: Deze worden ook aangepakt. Op 21 november is er een overleg met de camping, later volgt Bobbejaanland. Voor camping Korteheide wil VMM de oude meander op termijn inschakelen in het hermeanderingsproject Kleine Nete.

- Evi Van Camp, Boerenbond: Bij de landbouwers leeft de perceptie dat beloofd is om eerst de Hellekens af te graven vooraleer AOG De Zegge wordt gerealiseerd. De landbouwers willen de garantie dat ook het project de Hellekens effectief zal uitgevoerd worden en niet enkel de projecten in landbouwgebied.
- Cathy Berx, voorzitter: We hebben alle verslagen van de afgelopen jaren nagelezen en nergens is beslist of beloofd dat AOG De Zegge maar gerealiseerd zal worden nadat het project de Hellekens uitgevoerd is.
- Marc Florus, VMM: VMM dacht destijds dat het afgraven van de Hellekens sneller zou gaan en dus klaar zou zijn voor AOG De Zegge. De twee projecten staan echter volledig los van elkaar en VMM wil beide projecten zo snel mogelijk uitvoeren. De reden voor de vertraging is economisch: de grondafzet. Achter de schermen wordt hard aan een oplossing gewerkt. Het al dan niet afgraven van De Hellekens tot op maaiveldniveau heeft ook geen effect op landbouw of andere projecten.
- => De voorzitter stelt dat zowel het afgraven van de Hellekens als AOG De Zegge beslist beleid is en dus uitgevoerd worden. Zij vraagt alle leden van de opvolgingscommissie de perceptie dat Hellekens en AOG De Zegge gekoppeld zouden zijn dan ook niet meer te voeden.

3. Gecumuleerde impact op landbouw

Cathy Berx, voorzitter: Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling bracht de gecumuleerde impact van de drie projecten (Varenheuvel-Abroek, Graafweide-Schupleer en AOG De Zegge/Grobbendonk) op landbouw in beeld. Deze oefening toont aan dat de bijstellingen van deze projecten de impact op landbouw gevoelig doet dalen.

Boerenbond maakte zelf een inschatting van de gecumuleerde impact op een aantal individuele bedrijven, dit op basis van een bevraging bij de leden. Uit vooroverleg met Boerenbond blijkt dat er een verschil is in interpretatie van wat we als 'cumulatief effect' begrijpen.

De interpretatie van Boerenbond leidt tot een tweede, bijkomende vraagstelling: de vraag om alle gronden van deze bedrijven (waar ze ook liggen in de regio) in beeld te brengen en na te gaan door welke andere 'projecten' die desgevallend nog effectief of potentieel getroffen worden. Technisch kan dit, maar het vraagt nog enige 'methodologische afstemming' tussen de verschillende partners.

Vandaag kunnen we daarom enkel een globaal beeld geven (wat hebben de alternatievenonderzoeken voor de drie betreffende projecten tot nu toe opgeleverd m.b.t. de globale ruimtebalans). Een geïndividualiseerde benadering met een inzicht in de (relatieve) impact per bedrijf + antwoord op vraagstelling Boerenbond volgt op een volgende Opvolgingscommissie.

Ilse Maes, Departement Landbouw & Visserij, Afdeling Duurzame Landbouwontwikkeling is verontschuldigd wegens ziekte. Christophe Vandevooft, Ruimte Vlaanderen, licht de nota kort toe.

Bespreking:

- Natuurpunt vraagt om ook de bestemmingswijzigingen van natuur naar landbouw mee te nemen in het overzicht, zodat de impact volledig en evenwichtig in beeld komt.
- Natuurpunt vraagt of ook bestemmingswijzigingen naar 'gemengd open ruimte-gebieden' werden meegerekend in de tabellen. Ondanks de 'groene' bestemming van zulke gebieden zijn er geen landbouwbeperkingen.
- Griet Van Olmen, Nijlen: Met welke contouren van zoekzone 3 in het kader van Sigmaplan (monding Grote Nete) is rekening gehouden bij de berekening van de landbouwimpact? Indien, zoals door het gemeentebestuur van Nijlen als randvoorwaarde gesteld en eerder op deze vergadering bevestigd, de zoekzone op grondgebied van Nijlen beperkt wordt tot het VEN-gebied is de impact op de landbouw zoals voorgesteld in de nota (9 betrokken landbouwers, 19,79 ha getroffen landbouwgebruik) moeilijk te verklaren.
- => De voorzitter geeft aan dat op de volgende Opvolgingscommissie een aangevuld en waar nodig gecorrigeerd overzicht wordt gegeven waarbij ook alle gronden van de betrokken bedrijven bekeken worden.

4. Stand van zaken overige projecten coördinatieopdracht Kleine Nete

Ankerplaatsen

De aanduiding van ankerplaatsen in de vallei van de Kleine Nete wordt toegelicht door Jasmine Michielsens, Agentschap Onroerend Erfgoed.

Bespreking:

- Fernand Bossaerts, Ranst: Wat is de timing voor de aanduiding van deze ankerplaatsen?
- Jasmine Michielsens, AO: De periode tussen de voorlopige en de definitieve aanduiding mag maximaal één jaar duren.
- Luc Van Hove, Zandhoven: Betekent dit een verzwaaring voor het volledige project?
- Christophe Vandevooft, RV: Het is de bedoeling het erfgoedlandschap mee op te nemen in het RUP voor de Kleine Nete i.f.v. het Sigma-project. Daartoe zou de ankerplaats in principe medio 2014 definitief aangeduid moeten zijn. In ieder geval is afgesproken dat de timing van het Sigma-project door de aanduiding van de ankerplaats niet vertraagd mag worden.
- Evi Van Camp, Boerenbond: Kunnen bestaande bedrijfszetels binnen een erfgoedlandschap nog uitbreiden?
- Jasmine Michielsens, AO: In principe wel, tenzij anders bepaald in de stedenbouwkundige voorschriften van het RUP. Binnen het erfgoedlandschap moeten aanvragen voor stedenbouwkundige vergunningen in agrarisch gebied wel voor advies voorgelegd worden aan het Agentschap Onroerend Erfgoed. De regeling m.b.t. instanties die advies moeten geven is sinds 1 september 2013 aangepast²: voorheen moesten alle vergunningsvragen in erfgoedlandschap voor advies voorgelegd worden aan Onroerend Erfgoed, nu is dit beperkt tot een specifiek aantal gevallen.
- Griet Van Olmen, Nijlen: Betekent dit een extra belasting voor de gemeentelijke administratie?
- Jasmine Michielsens, AO: Er is een categorisering: voor sommige werken moet advies gevraagd worden aan het Agentschap Onroerend Erfgoed.

---

² Zie

<http://www.ruimtelijkeordening.be/NL/Algemeen/Home/Nieuwsberichten/articleType/ArticleView/articleId/8669/Nieuwe-regeling-rond-adviesverplichting>

5. Intentieverklaring Kleine Nete

Cathy Berx, voorzitter: De leden van de Opvolgingscommissie was gevraagd te reageren op het voorstel van intentieverklaring tegen 15 september 2013. We hebben heel wat positieve reacties ontvangen en verschillende lokale besturen schoven concrete projecten naar voor. We mogen dit niet laten liggen. Er waren ook enkele fundamentele bedenkingen. Die hebben te maken met de gehanteerde begrippen: sommigen beschouwen die als te vaag en vrezen dat er een verborgen agenda achter zit. Ze zouden ook te veel ruimte voor interpretatie laten, zodat onvoldoende zeker en precies is waartoe men zich engageert. De bedoeling is en blijft om echte en waarachtige co-productie te realiseren voor deze belangrijke vallei met maximaal oog voor de belangen van alle actoren en een zo groot mogelijke betrokkenheid van alle actoren (en dus ook oog voor de meerwaarde voor alle actoren). We blijven onderhandelen met de stakeholders en betrokkenen die twijfels hadden. Tegen de volgende Opvolgingscommissie werken we een nieuw voorstel uit dat de, al dan niet geponderde, vrees kan wegnemen en toch voldoende ambitieus blijft voor de vallei.

We kregen nog geen reactie van: provinciebestuur Antwerpen, Geel, Lille, Nijlen, Olen, Algemeen Boerensyndicaat.

Conclusie:

- => De voorzitter geeft aan dat op de volgende Opvolgingscommissie een nieuw voorstel wordt voorgelegd. De leden van de Opvolgingscommissie die nog niet reageerden, wordt gevraagd dat alsnog te doen.

6. Flankerend beleid

Cathy Berx, voorzitter: Vorige Opvolgingscommissie legden we een duidelijke inventaris van alle mogelijkheden tot flankerend beleid voor en vroegen de leden om de specifieke problemen aan te geven. Enkel Boerenbond en Natuurpunt reageerden.

Wendy Breugelmans, VLM, geeft aan dat sommige opmerkingen de vallei van de Kleine Nete overstijgen. Hierover wil VLM terugkoppelen met andere administraties. Tegen de volgende Opvolgingscommissie wordt een nota uitgewerkt waarin ook het antwoord op alle opmerkingen is vervat.

Evi Van Camp, Boerenbond, en Frederik Mollen, Natuurpunt lichten hun reactie toe.

Knelpunten toegelicht door Boerenbond: te weinig middelen, meestal te laat, niet overkoepelend / te verschillend, geen oplossing voor structurele impact op de bedrijfsvoering (zie powerpoint als bijlage).

Bespreking:

- De bekommernissen van Boerenbond worden op hoofdlijnen gedeeld door alle leden van de Opvolgingscommissie.
- Lieven Nachtergale, ANB: Deze bekommernissen zijn niet nieuw, ze werden reeds opgenomen in de uitwerking van het flankerend beleid voor Sigma. Toen is al vertrokken vanuit de cumulatieve impact van het Sigmaplan op de landbouw. Het bereikte flankerend beleid werd met en door de landbouwsector op punt gesteld maar is ook een evenwichtsoefening waarbij Europese regelgeving en vermijden van marktverstoring verwerkt zijn.

Natuurpunt formuleert twee generieke opmerkingen in functie van het advies aan de Vlaamse Regering:

- De perceptie mag niet gevoed worden dat projecten zoals Sigma en AGNAS gelijk zijn, maar anders vergoed worden. De impact van elk project is anders. Belangrijk is telkens na te gaan of er een verschil is in vergoeding of een verschil in project.
- Er zijn een aantal knelpunten bij de huidige regelingen inzake kapitaal- en gebruikersschade:
  - o Er wordt bv. wel kapitaal- en gebruikersschade uitbetaald maar geen planbaten aangerekend. Dat bemoeilijkt een budget neutrale planologische ruil.

- Bij bestemmingswijziging van landbouw naar gemengd openruimtegebied geldt dezelfde kapitaalschade als bij een omzetting naar bos- of natuurgebied, terwijl in gemengd openruimtegebied geen beperkingen voor landbouw gelden.

Conclusie:

- => De voorzitter geeft aan dat op de volgende Opvolgingscommissie een nieuwe nota wordt voorgelegd waarin een antwoord op alle opmerkingen is vevat.

7. Waterkwaliteit in de Kleine Nete

Agendapunt is verdaagd naar een volgende Opvolgingscommissie.

8. Overzicht provinciale projecten in de vallei

Didier Soens geeft een korte toelichting bij de provinciale projecten in de vallei van de Kleine Nete. Relevant voor de Opvolgingscommissie zijn 'Kleine Beek (Zandhoven)' en 'Automatisch meetpunt Tappelbeek'.

9. Varia

- Evi Van Camp: Wanneer is een volgende Opvolgingscommissie gepland en hoe zal naar de Vlaamse Regering gerapporteerd worden?
- => De voorzitter geeft aan dat de volgende Opvolgingscommissie in het voorjaar zal vallen (richtdatum maart 2014). Bij de rapportering naar de Vlaamse Regering wordt het verslag van de Opvolgingscommissie gevoegd plus de eventuele reacties die nog op het verslag volgen. Op basis daarvan vragen we een principiële beslissing aan de Vlaamse Regering over de uitgewerkte alternatieven en het vervolgtraject (zie agendapunt 2).
- Mien Van Olmen, Herentals: Er is voor de landbouw al winst geboekt ten opzichte van de vorige voorstellen. Mochten er nog nieuwe voorstellen komen, is dan nog een aanpassing mogelijk?
- Christophe Vandevort, RV: Het is wel de bedoeling om op korte termijn principiële tussentijdse beleidskeuzes te maken over de doelstellingen en de gebieden waar die doelstellingen gerealiseerd moeten worden. Eens die beslissing genomen is, wordt er verder gewerkt binnen de marges die die beslissing eventueel nog laat. Alle alternatievenonderzoek is nu gevoerd, het kan dus niet de bedoeling zijn om na die principiële beslissing nog onderzoek naar andere alternatieven te vragen of te voeren. Bijschaven van de voorstellen kan altijd, maar het is nodig om nu een aantal keuzes te maken waar later niet meer op teruggekomen wordt en een stap vooruit te zetten.
- Lieven Nachtergale, ANB: Op 27 november wordt opnieuw overlegd met de zwaarst getroffen landbouwers in het kader van Varenheuvel-Abroek. Het principe van de drie grote blokken blijft overeind, maar als we kunnen bijstellen i.f.v. een betere synergie, zal dat gebeuren.
- Els Beullens, Grobbendonk: Kan het totale kostenplaatje van alle natuurprojecten in de regio gegeven worden?
- Lieven Nachtergale, ANB: De vraag naar de kosten van natuurprojecten is een erg eenzijdige vraag. Er zijn immers ook maatschappelijke baten maar die zijn veel moeilijker te berekenen.
- Cathy Berx, voorzitter, verwijst naar de studie die Universiteit Antwerpen momenteel uitvoert i.v.m. ecosysteemdiensten.

Actiepunten

- Varenheuvel-Abroek, ANB en W&Z:
  - o In de nota verduidelijken dat maximaal gestreefd is naar synergie en de tabellen met doelstellingen en oppervlaktes als bijlage toevoegen.
  - o Onderzoeken of het gebied ten noorden van de snelweg geschikt is voor de natuurdoelstellingen en wat de hydrologische consequenties zijn van het aanduiden van meer landbouwgrond in Varenheuvel-Abroek.
  - o Verder overleg voeren met de betrokken landbouwers.
- Graafweide-Schupleer, RV en ANB:
  - o De doelstellingen voor het volledige SBZ Kleine Nete (incl. militair domein) als bijlage toevoegen aan het verslag.
  - o ANB formuleert een antwoord op de vraag naar te volgen traject voor de opmaak van het managementplan voor SBZ Kleine Nete en de toewijzing van de doelstellingen voor 150 ha natte natuurkern aan het deelgebied Graafweide-Schupleer (en dit in relatie met het plan van aanpak zoals gevraagd door de Vlaamse Regering (timing, flankerend beleid, ...)).
- Gecumuleerde impact op landbouw, Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling:
  - o Op de volgende Opvolgingscommissie wordt een aangevuld overzicht gegeven waarin alle gronden van de betrokken bedrijven worden bekeken.
- Intentieverklaring Kleine Nete, Bram en leden OC:
  - o Provinciebestuur, Geel, Lille, Nijlen, Olen, Algemeen Boerensyndicaat en Deputatie bezorgen hun reactie.
  - o Op de volgende Opvolgingscommissie wordt een nieuw voorstel voorgelegd.
- Flankerend beleid, VLM:
  - o Op de volgende Opvolgingscommissie wordt een nieuwe nota voorgelegd waarin de antwoorden op alle opmerkingen vervat zijn.
- Rapportering aan de Vlaamse Regering:
  - o Bij de rapportering naar de Vlaamse Regering (streefdatum december 2013) wordt het verslag van de Opvolgingscommissie gevoegd plus de eventuele reacties die nog op het verslag volgen. Op basis daarvan vragen we een principiële beslissing aan de Vlaamse Regering over de uitgewerkte alternatieven en het vervolgtraject toegelicht onder agendapunt 2.

Rapportering Coördinatieopdracht Kleine Nete

**Bijlage, nagezonden standpunt van Natuurpunt
bij de voorgestelde alternatieven**

januari 2014

Vlaamse overheid

Van: Natuurpunt vzw
Datum: 24 november 2013
Onderwerp: **Gewestelijke projecten en planningsprocessen vallei Kleine Nete**
Standpuntnota Natuurpunt n.a.v. voorstellen OVC 6 november 2013

Aan: OVC Kleine Nete
Status:

1. Inleiding

Tijdens de OVC Kleine Nete van 6 november, kondigde voorzitter mevr. Cathy Berx aan om de Vlaamse Regering te bewegen tot een volgende tussentijdse beslissing. Op de agenda van de OVC stond de voortgang in deelgebieden Varenheuvel, Graafweide-Schupleer, AOG De Zegge, alsook planuitvoering centraal. Onderhavige nota kadert in de mogelijkheid die middenveldorganisaties wordt geboden om tot 25 november hun opmerkingen en/of suggesties schriftelijk neer te leggen.

2. Standpunt

2.1. Standpunten proces

Standpunt 1 – vermijdt uitholling OVC

De coördinatieopdracht liet het middenveld weinig tijd om de voortgang voor alle deelgebieden terug te koppelen met de lokale achterban. Natuurpunt stelt de mogelijkheid tot schriftelijke reactie dan ook op prijs, doch vraagt de rol van de OVC ten volle te erkennen. In die zin kunnen aanpassingen op basis van schriftelijke reacties maar plaatsvinden binnen de afspraken/krijtlijnen gemaakt op de OVC. Zo niet komt de transparantie, het draagvlak bij middenveldorganisaties en finaal het nut van de OVC op de helling.

Standpunt 2 – flexibiliteit enkel in functie van win-win

De deelgebiednota Graafweide-Schupleer stelt: *“indien uit het overleg en onderzoek dat gevoerd wordt in functie van de opmaak van dat plan van aanpak blijkt dat toch nog bijstellingen aan het voorkeursscenario nodig of wenselijk zijn, moet dat mogelijk blijven.”*

Op de OVC gaf Natuurpunt aan dat deze vorm van ‘flexibiliteit’ geen aanleiding kan geven tot het verlagen van het ambitieniveau, maar enkel kan overwogen worden in het bereiken van ‘win-win’ tussen verschillende belangen als daartoe de onderlinge wens bij uitvoering blijkt.

Terugkomen op afgewogen/afgemeten beslissingen blokkeert of vertraagt immers niet alleen de voorliggende projecten van maatschappelijk belang, maar ondergraaft ook elke geloofwaardigheid van een participatief proces, alsook de politieke besluitvorming.

Standpunt 3 – tussentijdse beslissingen gecoördineerd samen te lezen

Iedere nieuwe tussentijdse beslissing dient samen gelezen te worden met alle voorgaande. Indien een tussentijdse beslissing zich over één of ander deelgebied/aspect zich niet uitspreekt, dan blijft een eerdere tussentijdse beslissing op dit punt onverminderd gelden. Het is wenselijk dit expliciet te vermelden in volgende tussentijdse beslissing(en).

2.2. Standpunt deelgebieden

2.2.1. Varenheuvel

Standpunt 4 – voorliggend alternatief is een absoluut *minimum minimorum*

Gelet op de onzekerheid dat het huidig samengesteld alternatief met zich mee brengt, zowel op vlak van natuurdoelen als haalbaarheid (zie infra), kan het enkel verankerd worden in een tussentijdse beslissing als een expliciet *minimum minimorum*.

Standpunt 4a – oppervlakte doelstellingen roerdomp onzeker

In het kader van SIGMA werd te Varenheuvel een equivalent van 4 koppels roerdomp, of 4 x 50ha (200ha) gealloceerd. Natuurpunt nam kennis van het alternatief dat is samengesteld uit meerdere locaties. Dit alternatief resulteert in een zeer aanzienlijk schaal-nadeel voor natuur: spreiding van de taakstelling heeft als gevolg dat de minimale oppervlakte per koppel niet meer bereikt wordt:

Voor roerdomp is de minimale oppervlaktebehoefte per koppel vastgelegd op minimaal 50 ha waarvan (minimaal) 30% open water en 70% aquatisch riet. Het alternatievenonderzoek komt slechts tot 158,6 ha habitat, namelijk 58,3 ha in zoekgebied 1, 50 ha in zoekgebied 3 (samen goed voor 2 à 3 koppels roerdomp), en 50 ha in de Kalkense meersen.

Natuurpunt stelt zich ernstig vragen bij het niet bereiken van de minimale oppervlaktebehoefte.

Standpunt 4b – haalbaarheid zoekgebied 3 nog niet volledig uitgewerkt

W&Z en ANB gaven aan dat zoekgebied 3 (Nijlen-Berlaar) verder technisch dient uitgewerkt opdat de nodige milieucondities effectief gehaald worden (voldoende hoog grondwaterpeil, waterkwaliteit,...). Het is op dit ogenblik onduidelijk welke infrastructurale ingrepen hiertoe nodig zijn. Ook in dit deelgebied is landbouw aanwezig (weliswaar beperkter), en minder geïnformeerd. Alleszins, het samengesteld alternatief kan enkel als geheel worden afgeklopt, en dit op het ogenblik dat zekerheid is verkregen over alle onderdelen van het geheel.

2.2.2. Graafweide-Schupeleer

Standpunt 5 – beslist beleid: 150 ha natte natuur door 100 ha bestemmingswijziging

De coördinatie-opdracht vertrekt vanuit de tussentijdse beslissing van de Vlaamse Regering d.d. 20 juli 2012. De natuurcomponent van deze beslissing dient ten volle gerespecteerd (zie onze standpunten 1-2-3 bij het proces). Terugkomen op de beslissing, betekent dat ook de invulling van de AOG's te Grobbendonk en de Zegge opnieuw ter tafel liggen, waarbij de initiële beleidsbeslissing uit het bekenbeheerplan terug als vertrekbasis geldt. Bovendien bekeek de tussentijdse beslissing de AOG's Grobbendonk en De Zegge louter vanuit water/veiligheidsperspectief. Nochtans is de vraag naar herstel van de initiële water-, natuurfuncties hier nog steeds zeer opportuun.

Standpunt 6 – bewaak dat IHD doelen (incl. 100 ha nieuwe natuurbestemming) gealloceerd worden in het deelgebied Graafweide-Schupeleer, binnen de SBZ contour

Het nieuwe voorstel gaat gepaard met een ruimtebalans waarbij er netto +100 ha nieuwe natuurbestemmingen worden gecreëerd, overeenkomstig de tussentijdse beslissing van de Vlaamse Regering d.d. 20 juli 2012. Uit de tabel kan echter niet worden opgemaakt of de ligging van deze nieuwe bestemmingen toelaten om de IHD's correct te alloceren, het is te zeggen binnen de SBZ. De contour van het SBZ is immers beperkter dan het deelgebied Graafweide-Schupeleer op zich.

Standpunt 6a – blauwe slurf (AOG Grobbendonk) komt niet in aanmerking voor IHD

De blauwe slurf is grotendeels gelegen buiten SBZ en komt dus, conform vroegere afspraken, niet in aanmerking voor de realisatie van de S-IHD. De beperkte zone die binnen SBZ gelegen is, betreft enkel de waterloop en het dijklichaam. Beide komen niet in aanmerking voor de realisatie van de natte natuurkern.

Standpunt 6b – percelen met weekendverblijven komen niet in aanmerking voor IHD

Percelen met illegale weekendverblijven, gelegen in de ZW hoek van het deelgebied, komen fysiek niet in aanmerking voor realisatie IHDs. Behoud als agrarisch gebied is aangewezen. Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) beoogt 750.000 ha agrarisch gebied te herbevestigen. Deze oppervlakte staat niet gelijk aan bewerkbare cultuurgrond, maar bevat ook zgn. 'tara' (kleinschalige landschapselementen, zonevreemde constructies, enz.). Dit blijkt ook duidelijk uit de verzamelaanvraag (slechts 685.000 ha in effectief landbouwgebruik).

Standpunt 6c – kleinschalige landschapselementen komen niet in aanmerking voor IHD

KLE's maken integraal deel uit van het landbouwgebied (o.a. houtkanten, kleine bosjes,...), en komen niet in aanmerking voor de IHDs.

Standpunt 7 – toepassing 'ecologisch belang' voor percelen met agrarische bestemming

Het agrarisch gebied Graafweide-Schupleer staat op heden ingekleurd als ecologische waarde (pyjama-gebied), waardoor sectorwetgeving van toepassing (o.a. natuurvergunning voor wijziging vegetaties). Met het oog op het *stand-still* beginsel enerzijds, en planologische verankering gunstige milieucondities voor IHD's anderzijds, dienen percelen die na het GRUP in agrarische bestemming hebben minstens hetzelfde niveau van bescherming te genieten. Dit geldt zowel voor percelen die agrarisch blijven, als voor percelen die agrarisch worden ingevolge planologische ruil. Uitgangspunt is dat in de delen van de SBZ die geen groene bestemming krijgen, geen intensivering mag plaatsvinden. Het is aangewezen dit na het GRUP ook op te volgen via monitoring (waterkwaliteit, areaal grasland,...).

In het huidige scenario is de het 'agrarisch gebied met ecologisch belang' te beperkt gebruikt: door drie agrarische zones zonder ecologisch belang te voorzien, wordt de natuurkern bovendien ruimtelijk planologisch gescheiden van andere groene bestemmingen in de ruime omgeving, met name het Molenbos (NW) en Peertsbos en Vuilvoort (ZO).

Standpunt 8 – groene bestemming percelen 543, 544a

Natuurpunt vraagt om de percelen 543 en 544a een groene bestemming te geven. Deze percelen zijn gelegen binnen SBZ en grenzen aan de meest potentievolle zone voor de ontwikkeling van veldrusgrasland.

2.2.3. AOG De Zegge

Standpunt 9 – grondoverschotten kunnen niet gedeponeed worden in De Zegge

Natuurpunt verwijst naar standpunt 5. Aanzienlijk grondoverschotten zijn het gevolg van de tussentijdse beslissing van de Vlaamse Regering. Deze kunnen onder geen beding gedeponeed worden in De Zegge en zo water-/natuurfuncties en potenties hypotheceren.

Standpunt 10 – integrale procesvoering, ook voor De Zegge

Belangrijk is ook dat de natuurcompensatiegronden ter hoogte van de N19g meegenomen worden in de werken van het AOG De Zegge. We hechten er ook belang aan dat elementen zoals de vijver op percelen Op't Roodt worden meegenomen in het ontwerp omdat vorig jaar deze vijver dreigde dichtgegooid te worden (stedenbouwkundige vergunning werd geweigerd). We rekenen op maximale inzet om de laatste meander ter hoogte van Camping Korte Heide te kunnen integreren in het GRUP.

2.3. Standpunt planuitvoering

2.3.1. Planuitvoering

Standpunt 11 – effectieve realisatie op het terrein moet centraal staan

Natuurpunt vraagt de finaliteit van planuitvoering duidelijk te bewaken. Finaliteit is de effectieve realisatie van de doelen op het terrein (veiligheid, water, natuur,...). Flankerend natuur/landbouwbeleid is geen doel op zich, maar een middel dat bijdraagt aan realisatie (en niet louter tot groene bestemmingen op papier). Timing is daarbij een belangrijk element, maar is in deze fase van het proces nog niet concreet ter sprake.

Standpunt 12 - communiceer open over 'dwingend karakter' IHD's

Realisatie van IHD's is niet vrijblijvend.

De tussentijdse nota Graafweide-Schupleer belicht enkel de fase van vrijwilligheid: *“de effectieve realisatie van de natuurdoelstellingen maar mogelijk is nadat ofwel (1) de gronden verworven kunnen worden door de overheid of een organisatie die deze doelen wenst te realiseren, ofwel (2) de huidige eigenaar/gebruiker op vrijwillige basis het actuele landgebruik aanpast i.f.v. de beoogde natuurdoelen”*.

De nota spreekt niet over het concept Natura 2000-managementplan dat volgend op fases van vrijwilligheid, ook een dwingende stap voorziet indien de doelen niet op andere wijze en tegen vooropgestelde timing gerealiseerd raken.

2.3.2. Effecten op landbouw

Standpunt 13 – schat de effecten op landbouw correct in

Natuurpunt onderschrijft de vraag om het effect op landbouw in te schatten, maar vraagt anderzijds om effecten van de plannen of hun varianten, correct te in te schatten en/of met elkaar te vergelijken. De impact wordt op een aantal punten overschat en varianten niet correct met elkaar vergeleken.

Standpunt 13a – percelen van Natuurpunt kunnen niet meetellen bij berekening impact

Bestemmingswijziging van percelen in eigendom of beheer van Natuurpunt, staan opgenomen in de 'figuur landbouwimpact', doch hebben geen negatief effect op landbouw. Zelfs bij eventuele gebruikerovereenkomsten tussen Natuurpunt en landbouwers geldt in principe nu reeds een nul-bemesting. Natuurpunt vraagt dan ook haar eigendommen/percelen niet mee te nemen in de verdere impact-analyse, zowel in Graafweide als in Varenheuvel-Abroek. Voor het deelgebied van de Graafweide gaat het om 8 percelen van in totaal 7,73 ha. Voor Varenheuvel gaat het om 11 percelen, samen 5,56 ha.

Standpunt 13b – planologische ruil als positief effect in rekening brengen van resultaat

Het voorstel voor Graafweide-Schupleer bevat ook positieve effecten op landbouw. Wil men de impact op landbouw correct inschatten dan dienen bestemmingswijzigingen van natuur/bos naar agrarisch gebied (20 ha – zie nota blz. 19), en bestemmingswijzigingen van

agrarisch gebied met ecologisch belang naar agrarisch gebied, evenzeer worden benoemd in vergelijkende tabellen. Dit is nu niet het geval.

Standpunt 13c – gemengd open ruimte (GO) kunnen niet meetellen bij berekening impact

Natuurpunt vraagt om bestemmingswijzigingen van landbouw naar gemengd open ruimte niet mee te nemen in het overzicht. In tegenstelling tot de bestemmingswijzigingen naar natuur of bos, gelden er voor landbouwactiviteiten immers geen gebruiksbeperkingen zoals vb. mestverbod.

Standpunt 13d – correcte vergelijking alternatieven wordt vertekend door bever

Het Viersels Gebroekt valt buiten de plancontouren. Bovendien wordt de bever enkel vermeld in het nieuwe planvoorstel (59 ha), en niet in het oude planvoorstel. Dit resulteert in een ongelijke vergelijking tussen beide planvarianten. Tot slot wordt de impact van de bever overschat: op basis van onze terreinkennis is deze beduidend lager. Tussen Molenbeek en Netekanaal bevindt zich ongeveer 68 ha. Hiervan is 28 ha in eigendom of beheer van Natuurpunt. Van de resterende 40ha in landbouwgebruik bevindt zich 17,5 ha ten westen van het Kerkepad (sterk beïnvloede zone). De zone ten oosten van het Kerkepad wordt weinig tot niet beïnvloed door bever en bevat ongeveer 22ha in actief landbouwgebruik.

Standpunt 13e – nieuw overzicht

Het kwantitatief effect van het huidige voorstel bedraagt 189,61 ha (bestemmingen gemengd open ruimte werden nog niet in mindering gebracht). Ten overstaan van de initiële voorstellen (impact geraamd op 400 ha), is dit een daling van 53%.

	Huidig voorstel
Graafweide-Schupleer	66,33 - 20,00 planruil - 7,73 natuurpunt
AOG Grobbendonk	1,62
AOG De Zegge	15,94
Varenheuvel	97,63 - 5,56 natuurpunt
Monding Grote Nete	19,79
Omgeving Lier	21,59
Som	189,61

2.3.3. Flankerend beleid

Standpunt 14 – instrumenten i.f.v. effectieve realisatie op het terrein

Natuurpunt stelt vast dat de perceptie groeit alsof gelijke situaties anders worden vergoed. In concreto worden vaak SIGMA en AGNAS met elkaar vergeleken, respectievelijk met een uitgebreide versus beperktere instrumentenkoffer. Natuurpunt wenst te benadrukken dat SIGMA en AGNAS evenwel geen gelijke situaties zijn. In het ene geval in de realisatie

hoogdringend en dwingend, in het andere geval op lange termijn en vrijwillig. Het is dan ook logisch dat het flankerend beleid voor beiden verschillend is. Natuurpunt pleit in specifiek dossier niet om de koffer te beperken, maar stelt wel dat de inzet van de instrumentenkoffer in evenwicht moet zijn met de fasering op het terrein. Louter groen op papier kan geen aanleiding geven tot verhoogde inzet van instrumenten.

Standpunt 15 – oproep tot correcte berekening compenserende vergoedingen

Natuurpunt vraagt aandacht voor een aantal generieke problemen van flankerend beleid die concrete planprocessen zoals dit voor de vallei van de Kleine Nete belasten (zie ook www.natuurpunt.be/flankerendbeleid). Twee concrete voorbeelden.

Standpunt 15a – maak planologische ruil budgetneutraal

Planologische ruil is ten baten van beide partijen en zou in hoofde van de maatschappij kostenneutraal moeten zijn. Omdat baten in praktijk niet worden verrekend, maar kosten wel, weegt planologische ruil zwaar op het budget van de overheid, terwijl natuur in praktijk geen meter vooruit gaat. Deze ‘verloren’ middelen kunnen veel beter besteed worden aan landbouwers die wél getroffen zijn. Natuurpunt vraagt dan ook om kosten en baten bij bestemmingswijzigingen gelijk te behandelen.

Standpunt 15b – geen kapitaalschade voor bestemmingswijziging naar gemengd open ruimte

De bestemming ‘gemengd open ruimte’ laat landbouwactiviteiten onverminderd toe. Onlogisch is dan ook dat de kapitaalschade voor bestemmingswijzigingen naar gemengd open ruimte, gelijk behandeld worden als die voor bestemmingswijzigingen naar natuur/bos. Deze ‘verloren’ middelen kunnen nochtans veel beter besteed worden aan landbouwers die wél getroffen zijn.
